

Fra understøttende undervisning til skolens timebank fra næste skoleår

Hvad betyder det for pædagogerne i undervisningen og kvaliteten i SFO?
- og hvordan kan du som TR få indflydelse?

Folketinget har vedtaget en række ændringer af Folkeskoleloven med virkning fra skoleåret 2025/26. Især indførsel af "skolens timebank" (der erstatter bl.a. den understøttende undervisning) kan få stor betydning for pædagogernes opgaver i skolens undervisningstid samt for ressourcer og kvalitet i fritidsordningerne.

Af umiddelbar betydning for pædagogernes opgaver og vilkår er:

- Den understøttende undervisning afskaffes som begreb og de tidligere timer hertil indgår fremover i skolens **timebank**. Herudover bliver der med loven tilført ekstra midler til timebanken (bl.a. til dækning af særlig indsats overfor de mest udfordrede elever i dansk og matematik)
- Fra skoleåret 25/26 vil ressourcerne i timebanken fungere som en fleksibel ressource, som bl.a. kan anvendes til:
 - Indsatser der styrker kvaliteten i undervisningen i fagene – herunder to-voksenordninger, holddannelse, co-teaching mv.
 - Indsatser og aktiviteter i skolen, som ligger ud over undervisningen i fagene, f.eks. klassens tid og andre trivselsrettede eller pædagogiske aktiviteter
 - Kompetenceudvikling af lærere og pædagoger
 - Indsatser der styrker kvaliteten i fritidstilbud
 - Kompensation for ekstra åbningstid i fritidstilbuddet, når Undervisningstiden reduceres.
 - En særlig indsats til de 10 % mest udfordrede elever i dansk og matematik.

Det betyder, at det som udgangspunkt er den enkelte skole (skoleleder), der beslutter prioriteringen af timebankens timer på skolen

BUPL forsøger gennem lokale forhandlinger at få kommunerne til at påtage sig et ansvar for at lave retningslinjer og rammer for skolernes forvaltning af frihedsgrader i timebanken og SFO's åbningstid og kvalitet.

Det vil dog være på skolen, at de fleste konkrete afgørelser om pædagogernes opgaver i timebanken samt om ekstra timer til SFO ved ekstra åbningstid osv. træffes.

Det er NU, du skal søge indflydelse på pædagogernes arbejdsopgaver mm. i SFO og skole

Selvom de nye lovændringer først er vedtaget ved årsskiftet, er din skoleledelse sikkert allerede i gang med at planlægge næste skoleår med fordeling af Timebankens timer til opgaver til lærere og pædagoger og forhåbentligt ekstra ressourcer til SFO f.eks. hvis åbningstiden bliver udvidet. Det har stor betydning for dine pædagogkolleger på skolen.

Derfor er det vigtigt, at du som TR aktivt søger indflydelse i denne proces, med det udgangspunkt, at pædagogerne skal sikres indflydelse på planlægningen af skoleåret (fordeling af opgaver mm) på linje og samtidigt med lærerkollegerne. Det må forventes, at prioriteringen af ressourcerne i skolens timebank bliver et stort emne i arbejdet med skolens "Skoleplan", der behandles i foråret.

Det stiller særligt store krav til, at du som TR for pædagogerne både har den nødvendige indsigt i de nye bestemmelser og gør aktivt brug af dine indflydelsesmuligheder som TR og gennem MED-systemet.

Find inspiration i TR-guide til indflydelse jf. skolepædagogers arbejdstidsaftale :

<https://bupl.dk/sites/default/files/2022-04/skolepaedagoger-soeg-indflydelse-med-planlaegningsbilag-21.pdf>

Vigtige pointer til dialogen på skolen om timebanken

Her følger i kort punktform bud på de vigtigste pointer og anbefalinger, som du kan indbringe i dialogen med skolens ledelse, skolebestyrelse, lærernes TR m.fl. om timebanken:

- **Pædagogernes opgaver i folkeskolen er IKKE indskrænket.**

Pædagogernes kompetencer er derimod yderligere understreget i lovens bemærkninger om pædagogernes opgaver ift. de fagligt mest udfordrede elever samt støtte til klassefællesskaber fremfor fokus på det enkelte barn. Ligesom alle hidtidige opgaver for pædagoger i såvel den faglige som understøttende undervisning (fremover benævnt "undervisningstid efter § 16.a") er fastholdt.

- **BUPL's overenskomst for pædagoger dækker (fortsat) alle opgaver, som pædagoger kan varetage efter Folkeskoleloven.**

Det gælder f.eks. alle tidligere UU-opgaver. (herunder trivsels- og støtteopgaver, klassepædagog, varetagelse af opgaver i relation til undervisningen enten alene eller som 2-personers ordning)

Efter folkeskoleloven kan pædagoger med særlige kvalifikationer have eneansvar for den fagopdelte undervisning i indskolingen. Der er altså ikke nogen formelle forhindringer for, at pædagoger kan have eneansvaret for undervisningen i f.eks. faget håndværk og design på 3. klassetrin, (f.eks. som alternativ til at undervisningen varetages af ikke-uddannede lærere.)

Vær opmærksom på, at den faglige undervisning i henhold til bemærkningerne til Folkeskolelovens § 29.a. bør organiseres således, at pædagogen ikke har ansvaret for et helt fag i et helt år. Opgaven vil dog under alle omstændigheder være dækket af det såkaldte "Skive-protokollat" til Pædagogoverenskomsten

- **Den nye aftale om folkeskolen sætter fokus på trivsel.**

Med aftalen understreges betydningen af få faste voksne omkring børnene i indskolingen og kompetencedækningskravet fjernes. Pædagogerne er netop de gennemgående professionelle, som arbejder med trivslen, som giver tryghed for børnene og skaber et helhedsperspektiv på dem og deres hverdag. Erfaringerne med pædagogernes deltagelse i undervisningen er, at det forebygger mistrivsel og skolevægring og sikrer de mange daglige inklusionsindsatser, som forebygger dyrere specialindsatser på sigt.

Derfor bør pædagoger være i skolen i mindst samme omfang, som de er i dag.

- **Mere praksisorienteret indsats, valgfag og juniormesterlære for de ældste elever kalder på øget samarbejde mellem skolens undervisningsdel og klubområdet.**

Det vil være oplagt at tænke pædagogernes kompetencer ind i den ændrede organisering af indsatsen overfor de ældste elever. Junior- og ungdomsklubberne er en oplagt medspiller her.

- **Økonomien i timebanken har samme forudsætninger som ved Folkeskolereformen 2014. Altså 50% pædagoger og 50% lærere.**

Vær opmærksom på, at pædagoger også indregnes med "50/50" i den nye opgave med styrket indsats overfor de 10 pct. mest udfordrede elever i dansk og matematik samt i klassens tid

Særlig pointe om SFO

-Kompensér SFO og klubber for øget åbningstid, så normeringen kan opretholdes.

Det afgørende vigtige i de nye lovbestemmelser er, at kommunen – og skolen – nu OGSÅ kan anvende de frigjorte midler fra en kortere skoledag (timebanksressourcerne) til at kompensere for øget åbningstid i SFO og andre fritidsinstitutioner. Tidligere skulle de frigjorte ressourcer blive i undervisningen.

Kvalitetsaftalen om folkeskolen sikrer samtidig finansiering i kommunerne, så normeringen i SFO og klubber kan opretholdes, når åbningstiden øges 1.8.25, som følge af lovens afkortning af undervisningstiden i indskolingsklasserne med 2 timer pr. uge.

Hvor det er muligt vil BUPL have aftalt modeller for timer/ressourcer til SFO og klub, når åbningstiden øges.

Uanset om der er aftalt retningslinjer eller ej, er det en vigtig opgave for TR på skoleniveau at holde øje med, at SFO'ens budget ikke undermineres i den forbindelse.

Opmærksomhedspunkter

Værn om fritidsordningens ressourcer

- De fleste kommuner har decentraliseret kompetence til udmøntning af budgettet til den enkelte skole, Men der er stadig et krav om tildeling af et selvstændigt budget til SFO (med kontonummeret 03.05.). Der er dog alligevel på de fleste skoler en vis grad af frihed til at anvende ressourcerne til henholdsvis undervisning og fritid.

Forudsætningen er naturligvis, at man på skolen konterer udgifterne på de rigtige kontonumre for henholdsvis undervisning og fritid samt overholder reglerne for beregning af forældrebetaling.

Allerede før den nye timebank er det således et særligt opmærksomhedspunkt for TR på den enkelte skole, at der ikke uretmæssigt overføres SFO-midler til skolens undervisning. Den fleksibilitet der lægges op til med timebanken gør ikke det problem mindre. (for en illustration af problemstillingen se link til BUPL film: [Slå ring om ressourcerne | BUPL](#))

- For at TR på den enkelte skole har en chance for at følge SFO-ressourcerne forudsætter det en endnu højere grad af klarhed og gennemsigtighed i kommunens tildelingsmodel til SFO og timebank (Kr./timer pr. barn, tildeling af midler til henholdsvis lærer-og pædagogtimer i timebanken etc.)
- Det er således f.eks. ikke nok blot at overføre enkelte af de pædagogtimer, der tidligere blev anvendt i UU til fremover at skulle dække SFO'ens ekstra åbningstid. Kompensationen skal følge tildelingsmodellen for timer til SFO.

Opgaver og ressourcer fra Timebanken

- Det er vigtigt at du som pædagogernes TR er "klædt på" til at gå i aktiv dialog den lokale lærer-TR, skolens ledelse m.fl. Ikke mindst hvis Timebanken lanceres som "lærernes timebank" med midler målrettet f.eks. "tolærerordninger".
- Timebanken er hele skolens inkl. SFO, Og pædagogernes opgaver og store betydning i skolens hele dag er IKKE blevet reduceret med lovændringerne. Ligesom pædagogernes overenskomst fortsat dækker opgaverne.
- Udover de åbenlyse pædagogiske fordele ved flerfagligheden i skolen, skal opmærksomheden henledes på det økonomiske pres en ensidig anvendelse af 2-lærerordninger finansieret af timebanken vil give på både pædagogernes opgaver samt kvaliteten i SFO.
- Den diskussion må TR kunne tage i dialog med lærernes TR og ledelsen samt i skolens MED.
- Selvom der er fleksible muligheder for anvendelsen af timebanken, vil der IKKE være midler nok til at dække alle formål tilfredsstillende. Specielt kan der være udfordringer i, at hovedparten af resurserne til timebanken (timerne fra den understøttende undervisning) på rigtig mange skoler allerede vil blive betragtet som "brugt" efter de gamle forsøgsbestemmelser efter Folkeskolelovens § 16.b,d og e.

Oftest til tolærerordninger i den faglige undervisning, mens der ikke er kompenseret for den ekstra åbningstid til SFO.

- Her er det vigtigt, at du fastholder, at tidligere fordeling af UU-timer IKKE skal forhindre de anvendelsesmuligheder, der ligger i bestemmelserne i den nye timebank.
- Det er afgørende, at du som pædagogernes tillidsrepræsentant er inddraget i drøftelser om pædagogernes opgaver i skolen og planlægningen af det kommende skoleår på lige fod med lærerne, Bl.a. gennem opgaveoversigter, inddragelse i proces med behandling af skoleplan mm.
- Det er i denne proces samt i skolens MED, at meget af dialogen om skolens timebank kommer til at foregå.
- Hvor der er en pædagogfaglig leder af SFO (evt. indskolingen), der indgår i skoleledelsen, er det naturligvis vigtigt at sikre maximal vidensdeling og sparring om muligheder og udfordringer i udmøntningen af timebankens ressourcer. Jo flere der stærkt kan tale pædagogfaglighedens sag i den hele skoledag. Jo stærkere virkning.

Forslag til handlinger

- Gå i dialog med skolens ledelse med ønske om afklaring af bl.a. flg. forhold:
- Hvordan bliver SFO én kompenseret for de 2 timers ekstra ugentlig åbningstid, der bliver i alle SFO ér fra det nye skoleår august 2025?
- Hvordan kompenseres SFO én ved udvidelser i åbningstiden når undervisningstiden i nogle klasser indskrænkes pga. 2 voksenordninger mm.? Bed om retningslinjer/ tildeling pr. åbningstime osv.
- Bed f.eks. om at få modellen for, hvordan SFO budgettet blev beskåret, da åbningstiden omvendt blev reduceret ved Folkeskolereformen i 2014?
- Hvordan er økonomien i timebanken ift. hvordan pengene bruges? Eksempelvis hvad "koster" en lærer – eller pædagogtime med forberedelse mm.?
- Kan der gives garanti for compensation til SFO åbningstid uanset hvordan ressourcerne fra timebanken anvendes? (co-teaching mm)
- Sikring af indflydelse på fordeling af opgaver fra timebanken på samme tidspunkt som lærerkollegerne på skolen.
- Hvordan sikres at pædagogerne på lige fod med børnehaveklasseledere og lærere får en oversigt over det kommende års arbejdsopgaver inden skolerne går på sommerferie.
- Afhængigt af samarbejdsmulighederne på din skole kan du også gå i dialog med lærernes TR med henblik på størst mulig enighed om principper for samarbejde, opgavefordeling mm